

NATURALIS.
DE RVMINANTIBVS
HISTORIA,

IOANNIS AEMYLIANI
FERRARIENSIS,

Vario doctrinæ genere referta.

*Cum triplici Indice: Autorum scilicet, Rerum,
& Syntagmatum.*

AD ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.
D. PHILIPPVM BONCOMPAGNV M
S. R. E. Cardinalem Amplissimum.

C V M P R I V I L E G I O.



VENETIIS,
Apud Franciscum Zilettum.
M.D. LXXXIIII.



DE RVMINANTIBVS, VNICORNIBVS.



SYNTAGMA QVARTVM.



INFERIORA hæc & caduca animalia, uel Animalium
diuifio.
ex putrescente materia primordia ducunt,
uel ex maris fœminæque coniugatione pro-
creantur: quæ concubitu propagâtur, uel ui-
uipera, uel ouipera eduntur: uiuipera, uel bi-
peda, uel quadrupeda existunt: quadrupeda
uel unicam ungulam, eamque solidam ha-
bent, Græcis μάγνχα nuncupata, & Latinis so-
lipeda: uel in duas partes ungulas sectas obtinent, Græcis διχνηδ, &
Latinis bisulca & bifida appellata: uel ungulas in plureis partes di-
stributas gerunt, Græcis πολυσχιδῆ, & Latinis multifida nominata.

Eorum, quæ solidam ungulam habent, perpauca admodum inter
cornigera connumerantur: plurima bisulca cornibus donata sunt:
cūcta uerò multifida (si Aristoteli credimus) cornibus mutilata sunt
atque decurtata. Proinde scribitur in 11. de Historia. *Sunt item ani-
malium alia cornigera, alia mutila. Quæ cornua gerunt, bisulca magna
ex parte per naturam sunt, ut bos, ceruus, capra. Quod autem idem &
solipes, & bicornis sit, nullum est, quod nos adhuc norimus. At solipes,
idemq; unicorne est, quanquam rarum, ut asinus Indicus: ille enim & uni-
cornis, & solipes est. Unicornis uerò idemq; bisulcus oryx est.* Et lib. 111.
de Partibus. *Quæ igitur pedes multifidos habent, cornu omnia carent: cu-
ius rei causa est, quod cornu auxilij gratia habetur. Multifidis autem non
desunt*

Cap. 1.

Cap. 2.

desunt aliā auxilia. Dedit enim natura alijs ungues, alijs dentes pugna-
ces, alijs partem aliam, qua sese tueri, atque defendere possent: at uerò bi-
sulcorum pars maior cornua gerit, & solipedum nonnulla ad uim inferen-
dam: quædam etiam ad defendendum. Et quæ sequuntur. Quoniam
perpauca solipeda cornigera sunt, & quàm plurima utrinque den-
tibus armata, non μῶρον solum ab ipsa ungulæ soliditate fuerunt
uocata Græcis, quin & ἀμφοδοντα dicta, quippe quæ utrinque
dentata sint. Cùm igitur ruminantia pleraque bisulca sint, & per
pauca solipeda ruminant, sic Dantes in 11. Cantica suæ Comœ-
diæ cecinit.

Cap. 18.
Purg.

*Le leggi son; ma chi pon mano ad esse?
Nullo; però che'l Pastor, che precede,
Ruminar può; ma non ha l'unghie fesse.*

Quæ quidem carmina Sacræ scripturæ autoritatibus inniuntur.
Etenim in Leuitico legitur. *Hæc sunt animalia, quæ comedere debetis* Cap. 11.
*de cunctis animalibus terræ. Omne quod habet diuisam ungulam, & ru-
minat, in pecoribus comedetis. Quicquid autem ruminat, & habet ungu-
lam, sed non diuidit eam, sicut camelus, & cætera, non comedetis illud, &
inter immunda reputabitis. Cyrogrillus qui ruminat, ungulamq; non di-
uidit, immundus est. Lepus quoque nam & ipse ruminat, sed ungulam
non diuidit. Et sus cùm ungulam diuidat, non ruminat. Horum carnibus
non uestemini. Et in Deuteronomio hæc promulgata fuerunt.* Cap. 14.
*De ijs autem, quæ ruminant, & ungulam non findunt, hæc comedere non de-
betis. Camelum, leporem, cyrogrillum, quia ruminant, & non diuidunt
ungulam, immunda erunt uobis. Quas Sacrarum literarum autoritates
explanans Pierius Valerianus in vii. Hieroglyphicorum ait. Huius
verò rei significatum ex Diuinis literis interpretandum, ex quibus anima-
lia quæ ruminant, & ungulas bifidas habent, profana non esse didicimus:
quod quidem eo uelamento subinnuit, eum qui sacris sit initiaturus, pie-
tatis meditatione, neque non doctrina iudicioq; præstare oportere.*
*Bifida siquidem ungula discernendi doctrinam, & singulorum indicat exa-
minationem, quam per ipsas rerum distinctiones assequimur, ut rectum ab
indirecto, lepram à non lepra discernere possimus: ruminatio uerò, ut se-
pe dictum, pietatem & diuinarum rerum meditationem ostendit: horum
qui altero careat, tanquam ineptus reiiciendus. Ruminatio itaque in Sa-
cris literis rerum diuinarum memoriam atque cogitationem indicat,
ungula uerò bifida electionis & distinctionis est symbolum: hoc est
(Hesychio teste) ut literam à spiritu secernamus, & quædam secun-
dum historiam solam, quædam secundum cōtemplationem, & quæ-
dam*

dam secundum utrunque intelligenda esse animaduertamus. Inde Irenæus per mundos interpretatus est eos, qui Diuiinarum Personarum distinctionem firmiter credunt, quique die noctuque sanctas meditantur traditiones. Ethnici neque ruminant, neque diuidunt: Iudæi ruminant, sed non diuidunt: hæretici peruersè plerumque diuidunt, nunquam tamen ruminant. Quamobrem glossa super adductum Leuitici locum, inquit. *Ungulam diuidunt, qui secundum testamenta firmo se gradu innocentie & iustitiæ statuunt.* Iudæi ruminant uerba legis: sed ungulam non findunt: quia duo testamenta non recipiunt, nec in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum credunt. Fidei gressum diuidunt hæretici, ungulam findunt in Patrem & Filium credentes: sed doctrinam ueritatis non ruminant. Et de Hebræis differens addit. *Hi ruminant, quia in litera meditantur: sed non diuidunt ungulam, quia litera à spiritu non distinguunt.* Cornigerorum cum uariæ ac diuersæ repellantur species, genus quoddam constituunt, illud tamen apud Græcos innominatum: cuius rei fidem facit Philoponus in 1111. Analytico, ubi exaratit. *Quoniam genera, aut nominata sunt, ut quæ per unum nomen declarantur: aut innominata, ut quæ significantur per orationem, & non per nomen.* Verbi gratia, habere cornua, genus innominatum est. Quod sanè cornigerorum genus apud Latinos minimè innominatū uidetur, cum unico nomine ab ipsis significetur, ut oratione nequaquam opus sit ad illud demonstrandum: cornigerorum namque genus cornigenum, uel cornigerum ab illis nuncupari consuevit: quod in tres præcipuas dirimitur species. Etenim cornigera uel unicornia, uel bicornia, uel multicornia existunt. Vnicornia uerò uel ungulam solidam, uel sectam habent. Solipeda unicornia, uel asini, uel bouis, uel equi speciem præ se ferunt. De asino commemorauit Arist. loco superius adducto lib. 11. de Historia, ubi asinum Indicum & unicornem, & solipedem esse ait: de quo etiam asino sic meminit in 1111; de Partibus. *Cornigerorum pars maxima bisulca est: sed solipes etiam traditur in eodem genere, quem asinum Indicum uocant.* Vnicornem asinum (ex aliorum tamen relatione) hoc modo descripsit Aelianus: cum scilicet corporis molem equo æqualem obrinere, totumque esse candore suffusum, capite tantum, quod purpureum est, excepto: cuius cornu mucronem uersus subrufum sit, secundum frontem albū, atque in interstitio nigricans, sicut etiamnum eius atrii sunt oculi. De unicorni boue idem Aelianus, unà cum Oppiano mentionem fecit, ambo de quibusdam Aoniæ tauris unicornibus loquētes. Plinius

Cornigerorum genus innominatum esse.

Cornigerorum diuisio. De unicornibus. De unicorni asino.

De unicorni boue.

K Qui

Qui tamen sibi satis constare non uideretur, cum dein lib. x. i. scripse-
 rit solum Indiæ asinum inter solipeda cornigerum, atque unicornem
 existere: nisi in VII. Etesia auctoritate locutus fuisset. Ludouicus
 Barthema se conspexisse Zeila, quæ Aethiopiæ ciuitas est, enarrauit,
 boues singulari cornu munitas, palmi longitudinem equante, ad ter-
 gaq; reclinato. Iulius Cæsar se in Hercynia sylua unicornes boues
 necnon comperisse affirmavit. De unicorni Indiæ equo sermonem
 fecit Aelianus, monumentisq; mandauit (sedenim ex aliorum senten-
 tia) ex illius cornu pateras fabrefieri, quibus uenenum lethalem ma-
 litiam deponeret: quam quidem abditam admirabilemq; uirtutem
 asini quoque syluestris cornu concessit. Quamobrem Reges, ma-
 gniq; Indiæ procures cyathis ex unicornis cornu constructis potare
 consueuerunt, ut omne ueneni maleficium, atrociumq; morborum
 sæuitiam præcauerent. Vnicorne uerò bisulcum Græcis ορυξ & ορυξ
 appellatur, de quo commemorauit Arist. hoc pacto in I. de Histo-
 ria. *Vnicornis, idemq; bisulcus oryx est.* Item lib. III. de paribus. *Sed
 sunt etiam quæ cornu singulari armentur, ut oryx, & quem asinum Indi-
 cum appellari diximus. Oryx bisulcum, asinus ille solipes est.* De ory-
 ge mentionem fecerunt Aelianus, atque Oppianus lib. II. de Vena-
 tione. Herodotus orygem animal capræ simile, unicornem, & bisul-
 cum esse dixit. De oryge sæpius commemorauit Plinius, cuius au-
 toritates sigillatim nunc recensebo. Etenim lib. II. suæ naturalis Hi-
 storix, de caniculæ ortu disserens, ait. *Orygem appellat Aegyptus so-
 ram, quam in eius exortu (scilicet caniculæ) contristare & contineri tra-
 dit, ac ueluti adorare, cum sternuerit.* Insuper in VII. scripsit. *Sunt & oryges soli à quibusdam dicti contraria pilo vestiti, & ad caput
 uerso.* Et libro x. prodidit. *Orygem perpetuò sitientem Aphrica ge-
 nerat ex natura loci, potu carentem cum mirabili modo ad remedia.*
*Nanque Getuli latrones eo durant auxilio, repertis in corpore eorum salu-
 berrimi liquoris haustu resicis.* De oryge necnon L. Columella mentio-
 nem fecit lib. x. *Feræ, pecudes, ut capreoli, damæq; non minus orygem,
 ceruorumq; genera, & aprorum: modò lautitijs, & uoluptatibus domino-
 rum seruiunt: modò quæstui, ac redditibus.* In Diuinis itidem literis
 fit de oryge commemoratio. Siquidem in Deuteronomio memo-
 riæ propagatum fuit. *Ne comedatis quæ immunda sunt: hoc est ani-
 mal, quod comedere debetis, bouem, & ouem, & capram, ceruum, ca-
 pream, bubalum, tragelaphum, pygargum, orygem, camelopardalum.*
*Vnde Hieronymus in Esaiam scriptum reliquit. Getulus oryx genus
 est feræ nascantis in eremo inter munda animalia.* Alberti unicornis
 est

De unicorni
 equo.

De oryge
 ynicorni bi
 sulco.

Cap. 10.
 Cap. 11.

Cap. 40.

Cap. 53

Cap. 71.

Cap. 14.

Cap. 51.

Alberti uni-
cornis de-
scripção.

Calcem
versus.

est moderatę quantitatis animal, bisulcum, buxei coloris, atque de-
serti incolæ. Quippe lib. xxi. de Animalibus, hæc chartis prom-
psit. *Unicornis animal est moderatę quantitatis respectu sue fortitudinis,
buxei coloris, & fissę in duo ungulę pedis, in montibus & desertis
habitans, longum valde cornu in fronte gestans, quod ad saxa limat,
& cum ipso perforat etiam elephantem, nec timet uenatorem: hoc ani-
mal magnus Pompeius ad spectaculum Romę exhibuit. Dicunt autem
quoddam hoc animal aded uirgines puellas ueneratur, quoddam ipsis uisis man-
suescit, & aliquando iuxta eas soporatur, & capitur, & ligatur: capi-
tur etiam cum adhuc est iuuenis, & tunc domatur.* Bisontem nonnulli
unicorne animal esse affirmarunt, ceruo haud dissimile: prolixitate
tamen iubarum admodum deforme, ac ferum. De bisontibus sic

Cap. 15.

meminit Plinius lib. viii. *Insignia tamen boum, ferarum genera iu-
batos bisontes.* Bisulca illa unicornia nequaquam reticebo à Ludo-
uico Barthema descripta in Mecchæ Historia. Etenim se in ea re-
gione unicornia bina perspexisse testatus est, sepibus circumclusa,
ceruinum caput habentia, perbreue collum, ab altero latere reclin-
antes rarasque crines, oblonga crura capreolorum more hirsuta &
gracilia, atque caprinam ungulam obtinentia: quorum quidem
(ut ipse refert) unicornium, alterum in frontis centro cornu trium
ulnarum magnitudinem adæquans gestaret, alterum uerò quatuor
pedum prolixitatem præmonstraret: illud corporeæ molis equini
pulli menses triginta nati, hoc autem annum agentis mensuram æ-
mulabantur. Neutiquam silentio prætereundum est, quod tum de
solipede, tum de bifido unicorni commonefecit Aristot. in iii. de

De quibus-
dā unicor-
nibus bisulcis

Cap. 2.

Partibus, ubi hæc scriptis mandauit. *Solipes potius quam bisulcum
esse unicornem recte uideri potest. Ungula enim tam solida, quam bisulca
eandem naturam habet, quam cornu: itaque eisdem simul & ungulam
findi, & cornu congruum est. Fissio etiam ungulę, & cornu ex defectu
naturę euenit. Itaque cum exuperantiam ungulę solipedum natura de-
disset, recte dempsit superne, fecitque unicornem.* Multifida reperiun-
tur unicornia, si M. Paulo Veneto ulla adhibenda fuerit fides, hic
enim describens quæ Basimę regio proferat, multa ibi unicornia in-
ueniri affirmauit: hæc uerò elephantis minora esse, elephantorū licet
more habeant pedes, depressum caput gerētia aprinoque simile, spino-
sam linguā, nigricantesque oculos obtinentia: terribilissimas denique bestias
sordidasque esse inquit, nec cornu tantum, quinimmo & linguā pete-
re. Quæ unicornia profecto inter multifida recensenda esse nō est, ut
quispiam ambigat, cum elephantinis pedibus gradiantur. Siquidem

De multifi-
dis unicor-
nibus.

Concisa u-
nicornium
diuifio.

Alia unicor-
niū fectio.

De rhinocē-
roto.

ex Aristotelis sententia in *II*. de Generat. animal. *Elephas animal maximum, idemq; multifidum.* Nullum tamen unicornem multifidum agnouit Aristoteles. Etenim literis mandauit lib. *I*. de Partibus. *Quæ pedes multifidos habent, cornu omnia carent.* Cæterum quæ de unicornio animali prolixiori sermone enarrauimus, concisè repetamus, & tanquam in enchiridium quoddam hoc pacto redigamus. Vnicornia uel solidam ungulam habent, uel diuisam: solipeda uel asini, uel bouis, uel equi speciem præ se ferunt: quæ diuidunt ungulam, uel sunt bisulca, uel multifida: bisulca ut oryx, multifida cuiusmodi unicornem illud à M. Paulo Veneto descriptum. Verum enim uero cum penes ungulas a nobis unicornia distincta sint, secemus etiamnum ea penes ipsorum cornuum situm. Vnicornia uel in nare cornu, uel in fronte exporrectum gestant, illud *πρόκερας* à situ Græcis dicitur, istud uero ab unitate cornu *μόνοκερας*. De rhinocero hæc Plinius scripta reliquit in *VI*. *Hisdem ludis & rhinoceros unus in nare cornu, qualis sepe uisus. Alter hic genitus hostis elephanto, cornu ad saxa limato præparat se pugna. In dimicatione aluum maximè petens, quam scit esse molliorem. Longitudo ei par. Cornua multò breuiora. Color buxens. Solinus etiam rhinocerotis cornu recuruum esse, cautibusq; attritum in mucronem ex acui scripsit. Veruntamen Pausanias rhinocerotæ duobus cornibus armatum esse affirmavit, quorum alterum insigni magnitudine è naribus erumpat, alterum autem supernè promineat, exiguum quidem ualidissimum tamen. Rhinocerotis cornuum robur satis expressit Valerius Martialis lib. *I*. ijsce uersibus.*

Sollicitant pauidi dum Rhinocerotæ magistri,

Seq; diu magna colligit ira fere:

Desperabantur promissi prælia Martis,

Sed tamen ips redijt cognitus ante furor.

Nanque grauem gemino cornu sic extulit ursum,

Lactat ut impositas taurus in astra pilas.

Itidem prius cecinerat de eodem.

Quantus erat cornu, cui pila taurus erat.

Inde sagacem & prudentem uirum, quippe qui alios doctè caute-
que irridere norit, rhinocerotis nasum habere dixerunt, atque in
adagium abiit, rhinocerotis nasus. Vnde idem poëta eodem lib. *I*.
hæc modulatus est.

Maiores nusquam rhonchi, iuuenesq; senesq;

Et pueri nasum rhinocerotis habent.

De

De rhinocerote Aelianus quoque, necnon Oppianus lib. 11. de Venat. meminit. Inter cornigera, vnicornia ualentius cornu petere credendum est, tum quia illorum cornu, cum vnicum sit, maiorem habet firmitatem: tum quia in frontis centro locatur, ubi maior uiget uis. Proinde in Diuinis literis rhinocerota fortis & robusti uiri hieroglyphicum esse ex Iob adnotauit Eucherius. *Nunquid uolet rhinoceros seruire tibi?* Et apud Balaam legitur. *Cuius fortitudo quasi rhinocerotis.* Vti pleraque Latinae interpretationes habent, quamuis Sanctes unicornis reddiderit. Quoniam

Psal. 21. fuit. *Salua me ex ore leonis: & à cornibus vnicornium humilitatem meam.* Vbi utraque glossa per vnicornium cornua superbiam exposuit. Et infra scribitur. *Et dilectus quemadmodum filius vnicornium.*

Pf. 28. Quem locum sic explanauit Augustinus. *Unicus patris exinanuit se nobilitate sua, & factus est homo sicut filius vnicornis, idest Iudeorum iactantium suam singularem iustitiam.* In translatione autem Hieronymi iuxta lectionem Hebraeam sic habetur. *Et sarion quasi filius rhinocerotis.* Quae uerba Nicolaus de Lyra sic exposuit. *Et sarion, idest filius, per quem intelligitur Moyses à Deo prædilectus, sicut filius, quasi filius rhinocerotis, idest ita impaudus, sicut rhinoceros, quod idem significat, quod vnicornis.* Verum rhinocerota cum monocerote fortasse perturbauit Nicolaus, quippe qui idē utriusque symbolum esse iudicauerit. Quamuis monoceros commune nomen existat, cuique animali singulari cornu, praesertimque in fronte armato accommodatum: Plinius attamen peculiari unicornio tribuit lib. viii.

Cap. 21. sic scribens. *Asperam autem feram monocerotem, reliquo corpore equo similem, capite ceruo, pedibus elephantis, cauda apro, mugituque graui, vnicornu nigro media fronte cubitorum duum eminente.* Hanc feram uiam negant capi. Idemmet animal prorsus prius descripserat Aelianus: at praeter notas à Plinio recitatas, hasce insuper adnectebat: eum colore subrufo sufficit esse asseuerans, cornuque gerere asperitatibus quibusdam coelestis instar insculptum, atque in acutissimum mucronem paulatim imminutum. Iulius item Solinus hoc idem affirmauit, praeterquam quod cornu splendore nitescere fassus est. Cum ergo tot tantaque sint unicornium genera, quodnam sit illud tam celebre alexipharmacum, tam salutare alexiterium, ac mirabile antidotum, nondum satis inter scriptores constat. Siquidem non nulli suspicantur esse monocerotis cornu ab Aeliano, Solino, Plinioque descripti: non defuerunt, qui illud esse asini Indici, de quo

De Plinio
monocero-
te.

e unicor-
nis alexi-
pharmaco
ambiguitas

memi-

meminerunt Aristoteles, Aelianus, & plures alij : fuerunt & qui Indiarum equi ab eodem Aeliano commemorati id esse existimauerint : quibusdam etiam in mentem uenit, illud esse rhinocerotis cornu. Historici medicis altercandi ansam praeberunt, scilicet quodnam sit animal Graecis antonomastice *μυρόκερας* dictum : Latinis uero unicornium siue unicorne : & Italis alicornum uel lioncornum : quae quidem singulae nomenclationes tum animali, tum eius cornu inditae sunt. Ambigunt inquam medici quodnam sit illud mirabile cornu, quod omnes perniciosos morbos fugat, quod saeuas profligat aegritudines, quod imminuentem ueneni praecauet inclementiam, quod ueneni coinquinamento pestilenti labefactatos, languidos, exanimatos, & propemodum mortis caligine obtenebratos, integram ualeitudini ocysissime restituat incolumes : & denique quodnam sit illud cornu adeo ueneno infestum, ut illius praesentiam non admittat, non ferat, non patiat, eamque longe lateque pandat, uel sudore, uel aquae feruore ac stridore, si in eam immergatur, mordicus litigant, & acerrime inter se conflictantur medicorum sectae. Quocirca cum tanta sit inter scriptores de unicornio discordia, accidit ut in principum thesauris uaria ac longe diuersa unicornium cornua quam diligentissime referuerunt. Apollonius philosophus & plures alij eiusmodi de unicornio opinionem uanam prorsus esse futilemque suspicati sunt, quos secutus est inter neotericos Andreas Marinus medicus : hic enim eam inanem esse pluribus rationibus conatus est ostendere, tum aduersariorum argumenta infirmando, tum demonstrationes aduersus illam adducendo, quae suadere uidentur uanam illorum esse sententiam, qui tot, tantaque de eiusmodi celeberrimo cornu praedicarunt. Etenim eiusmodi cornu, quod tanti aestimatur, paruipenderent omnes, nisi Aeliani, atque Philostrati auctoritates illius aestimationi suffragatae fuissent : quae tamen, si accuratius perpendantur, infirmae admodum titubantesque apparebunt. Siquidem ipsi, quae ab aliis audierant, scriptis tradiderunt, & quae passim rumore quodam circumserebantur, adnotarunt : uti ex eorum uerbis facile cuique compertum erit. Quapropter unicornis cornu nequaquam maiori medicinae faciendae usui esse, quam cerui cornu constanter inquit Marinus : cuius sententia uero consonet, dissonetue, ipsa iudex sit experientia. Minime uero ignorandum uenit, nos unicornis nomen angustius sumpsisse : sin autem latius acceperimus, unicornia hoc pacto distinguemus : nempè quod

Quomodo
unicorne la-
tius sum-
mus.

alia

alia terrestria, alia aquatilia, & alia aerea sint: terrestria sunt, quaecunque à nobis commemorata fuerunt: aquatilia, ut beluae: illae marinae singulari cornu armatae, quas idcirco monoceros uocauit Albertus: aues item unicornes reperiuntur, sicut & bicornes. Sedenim eiusmodi animalia & uolatilia, & natantia, necnon serpentina unicornia improprie nuncupari, proprie uero quadrupeda censuit Aristo. in 11. de Historia, ubi chartis prompsit.

Cap. 1.

Quae autem cornuta sunt, eadem omnino quadrupeda esse certum est, nisi quid per translationem cornu habere dicatur: quemadmodum Aegyptij de colubris Thebanis perhibent, quasi aliquid illis veluti uestigium extuberet. Cui Aristotelis sententiae subscripsit Plinius lib.

Cap. 17

xi. inquit. Cornua multis quidem & aquatiliū, & marinorum, & serpentium varijs data sunt modis: sed quae iure cornua intelligantur, quadrupedum tantum generi. Cuius rei rationem reddidit Aristot. in 111. de Partibus, ubi haec prodidit. Cornua alijs quibusdam inesse dicimus: sed per similitudinem & translationem, cum nulum ex ijs cornu officio fungatur. Gerunt enim, quae animal pariunt, cornua ad vim aut inferendam, aut depellendam: quod nulli ex ceteris, quae cornua habere dicuntur, contingit. Nullum enim utitur cornibus, vel ad conuincendum, vel ad defendendum, quae virium sunt officia. Quapropter metaphoricè & cochleae, & crustatorum nonnulla genera, ut cancri: & quaedam terrestria insecta, cuiusmodi sunt scarabei,

Cap. 2.

& id genus alia animalia cornigera nuncupantur. Improprie item de cornigerorum genere esse uidetur serpens ille à cornu cerasites, hoc est cornutus uocatus, de quo memorauit sic Plinius lib. viii. Cerasitis corpore eminere cornicula saepe quadrigemina, quorum motu reliquo corpore occultato sollicitent ad se aues. Et Albertus lib. xxv. de Animalibus, ait. Cerasites est serpens carens spinis, in corpore cartilagine habens pro spinis: & ideo corpus habens flexuosius alijs serpentibus. Habet autem octo cornua in capite flexuosa, sicut cornua arietis: & est serpens paruus, coloris pulueris: unde etiam absconditur in puluere, & passeret insidentes cornibus suis, sicut festucis, veneni morsus eos interficit: & similiter alia animalia calcantia, in eum & c. Dantes insuper in Inferni Cantica de furijs differens, haec cecinit.

Cap. 23

*Cap. 9. Et conhidre verissime eran cinte;
Serpentelli cerasite hauean per crine;
Onde le fiere tempie eran auinte.*

De

80 INNAT. DE RVM. HIST. SYNT. III.

De hoc serpente memorarunt necnon Dioscorides, Aëtius, Statius, Lucanus, & alij plures. De cornuta aspidē meminit itidem Albertus loco nuper adducto, Auicenna item, & Semyon. Sed cuncta nunc animalia improprie cornuta perscrutari non est opus.

Quare sermoni de unicornibus finem imponemus.

SYNTAGMATIS QVARTI,

F I N I S.



DE